

House of Commons

Foreign Affairs Committee

**Translation in Uyghur
of the Summary,
Conclusions and
Recommendations
of the Committee's
Second Report: Never
Again: The UK's
Responsibility to Act on
Atrocities in Xinjiang
and Beyond**

The Foreign Affairs Committee

The Foreign Affairs Committee is appointed by the House of Commons to examine the expenditure, administration, and policy of the Foreign, Commonwealth and Development Office and its associated public bodies.

Current membership

[Tom Tugendhat MP](#) (*Conservative, Tonbridge and Malling*) (Chair)

[Chris Bryant MP](#) (*Labour, Rhondda*)

[Neil Coyle MP](#) (*Labour, Bermondsey and Old Southwark*)

[Alicia Kearns MP](#) (*Conservative, Rutland and Melton*)

[Stewart Malcolm McDonald MP](#) (*Scottish National Party, Glasgow South*)

[Andrew Rosindell MP](#) (*Conservative, Romford*)

[Bob Seely MP](#) (*Conservative, Isle of Wight*)

[Henry Smith MP](#) (*Conservative, Crawley*)

[Royston Smith MP](#) (*Conservative, Southampton, Itchen*)

[Graham Stringer MP](#) (*Labour, Blackley and Broughton*)

[Claudia Webbe MP](#) (*Independent, Leicester East*)

Powers

The Committee is one of the departmental select committees, the powers of which are set out in House of Commons Standing Orders, principally in SO No 152. These are available on the internet via www.parliament.uk.

Publication

© Parliamentary Copyright House of Commons 2021. This publication may be reproduced under the terms of the Open Parliament Licence, which is published at www.parliament.uk/site-information/copyright-parliament/.

Committee reports are published on the Committee's website at www.parliament.uk/facom and in print by Order of the House.

Committee staff

The current staff of the Committee are, Lauren Boyer (Clerk), Clare Genis (Committee Operations Manager), Jonathan Hibbert-Hingston (Committee Specialist), James Jennion (Committee Specialist), Danniella Kinder (Committee Support Apprentice), Alice Lynch (Committee Specialist), Antonia McAndrew-Noon (Media and Communications Officer), Chris Shaw (Clerk), Daniela Sindrestean (Committee Operations Officer), Hannah Stone (Senior Committee Specialist).

Contacts

All correspondence should be addressed to the Clerk of the Foreign Affairs Committee, House of Commons, London SW1A 0AA. The telephone number for general enquiries is 020 7219 6106; the Committee's email address is fac@parliament.uk.

You can follow the Committee on Twitter using [@CommonsForeign](https://twitter.com/CommonsForeign).

ئارتىپ قويۇشتەك سىياسىتى ئەڭ ئىغىر قىلمىشلارنى بىر تەرەپ قىلىشقا كەلگەندە ئۈنۈمسىز بولۇپ قالىدۇ. خەلقئارا قانۇن سىستېمىسىنىڭ پالەچ بولۇپ قېلىشىدىن ئۈمىدسىزلىنىش كانادا ، گوللاندىيە ۋە ئەنگىلىيەدىكى قانۇن چىقارغۇچىلارنى ئۆز ئالدىغا ئىرقىي قىرغىن قىلىش خىتابنامىسىنى ئېلان قىلىشىغا سەۋەب بولدى. ھۆكۈمەت شىنجاڭدىكى ئۇيغۇر ۋە باشقا ئاز سانلىق مىللەتلەرگە قارىتىلغان ئىرقىي قىرغىنچىلىقنى بېكىتىش توغرىسىدا پارلامېنتنىڭ كۆز قارىشىنى قوبۇل قىلىشى كېرەك.

5. ھۆكۈمەتنىڭ ئۆز سۆزى بىلەن ئېيتقاندا ، ئىرقىي قىرغىنچىلىق دەپ بېكىتىلمىسىمۇ ئەمەلىي ھەرىكەت قوللىنىشى لازىم. ئەنگىلىيە ۋە كەڭ خەلقئارا جەمئىيەتنىڭ خىتابىنى ئۇيغۇرلار ۋە باشقا ئاز سانلىق مىللەتلەرگە قارىتىلغان ئىنسان قىلىپىدىن چىققان يىرگىنچىلىك قىلمىشلىرى ئۈچۈن جاۋابكارلىققا تارتىش مەجبۇرىيىتى بار. بۇنداق قىلىش بىلەن سىستېمىسى ئارقىلىق ، ئاممىۋى ۋە خۇسۇسىي دىپلوماتىك بېسىملار ئارقىلىق ، ھەمدە ئۇيغۇرلارغا ۋە شىنجاڭدىكى باسقۇنچىلارغا دۇچ كەلگەن باشقا گۇرۇپپىلارنى قوللايدىغان بىرلەشمە قۇرۇش ئارقىلىق ھەرىكەت ئېلىپ بېرىشى تەلەپ قىلىدۇ.

بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتى

6. ئەنگىلىيەنىڭ بىلەن سۇپىسىدا داۋاملىق جۇڭگونى ئەيىپلىشى مەخسۇسلاشقا ئەرزىيدۇ ، ئەمما ھازىرغىچە ئۈنۈمسىز ئىكەنلىكى ئىسپاتلاندى. تېخىمۇ كۆپ نەسىر كۆرسىتىش ئۈچۈن ، جۇڭگوغا بولغان بېسىمنى داۋاملاشتۇرۇش ۋە ئاۋماننىڭ دېققىتىنى بۇ نۇقتىغا يۆتكەش جەھەتتە تېخىمۇ كۆپ ، تېخىمۇ سىجىل ۋە قارمىقلىق بولغان بېسىمغا موھتاج. بۇ تىرىشچانلىقلارنىڭ بىردىنبىر قوبۇل قىلغىلى بولىدىغان نەتىجىسى تۆتۈپ تۇرۇش لاگېرلىرىنى پۈتۈنلەي تاقىۋېتىش ، شىنجاڭدىكى نەزەرىيەت سېستېمىسىنى پىچاقلاپ تاشلاش ۋە مەجبۇرىي ئەمگەك پىلانغا خاتىمە بېرىش. بۇنداق قىلمىغاندا دىپلوماتىيەنىڭ مەغلۇبىيىتى ۋە خەلقئارا تۈزۈمىنىڭ ئاجىزلىقىنى ئىتراپ قىلغانلىق بولىدۇ. ئەنگىلىيە بىلەن دىكى باياناتلىرىنىڭ ۋەزىنى تېخىمۇ كۈچەيتىشى ، ئۇلارنى ئىشلىتىپ شىنجاڭدىكى جازا لاگېرى سىستېمىسىنى دەرھال تاقىۋېتىشى ، ئاياللارنى مەجبۇرىي تۇغالماق قىلىۋېتىش ۋە بالىلارنى ئايرىۋېتىشى دەرھال توختىتىشى ۋە شىنجاڭغا ياردەم قىلىش پىروگراممىسى نامى بىلەن ئېلىپ بىرىلىۋاتقان كەڭ كۆلەملىك مەجبۇرىي ئەمگەكنى ئاخىرلاشتۇرۇشىنى تەلەپ قىلىشى كېرەك.

7. ئەنگىلىيە ھۆكۈمىتى جۇڭگو ھۆكۈمىتىگە بېسىم ئىشلىتىپ ، خەلقئارا كۆزەتكۈچىلەرنىڭ شىنجاڭغا ، بولۇپمۇ بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتى كىشىلىك ھوقۇق ئالىي كومىسسارىلىقىنىڭ كىرىشىگە يول قويۇشى كېرەك. ھۆكۈمەت بۇ مەسىلىنى ئوتتۇرىغا قويۇش ئۈچۈن بىلەن ئورگانلىرى ، ھەرخىل يىغىنلار ۋە شەرتنامىلەرنى ئاساس قىلغان ئورگانلىرىدىكى بارلىق پۇرسەتلەردىن پايدىلىنىشى كېرەك. بۇنىڭ ئۈچۈن ئەنگىلىيە ئىتتىپاقداشلىرى ۋە بىتەرەپچىلىك بىلەن تېخىمۇ قويۇق ئالاقىلىشىپ ، بىلەن دا ئاۋاز بېرىشى ۋە باياناتىنى قوللاشقا كاپالەتلىك قىلىشى كېرەك.

8. ئەگەر جۇڭگو پارتىيە - دۆلىتى ، دۆلەت ئىچىدە تەكشۈرۈشنى توختاتسا ۋە ئالدىنى ئالسا ، ئەنگىلىيە كىشىلىك ھوقۇق كېڭىشىنىڭ تەشەببۇسىنى ئوتتۇرىغا قويۇپ ، كىشىلىك ھوقۇق ئالىي كومىسسارىنىڭ جۇڭگونىڭ سىرتىدىن شىنجاڭدىكى ۋە ھەشەپىلىكى تەكشۈرۈشىنى تەلەپ قىلىشى كېرەك. ھۆكۈمەت يەنە كىشىلىك ھوقۇق كېڭىشى تەكشۈرۈش كومىتېتىنى ئىشقا سېلىشنىڭ يولى ئۈستىدە نىزىدىن ئۆتكۈزۈشى كېرەك.

9. جۇڭگو ھەرخىل شەكىلدىكى ئىرقىي كەمسىتىشنى يوقىتىش ئەھدىنامىسى (CERD) نىڭ تالاش-تارتىشىنى ھەل قىلىش مېخانىزمى (11-ماددا) غا قارىتا قارشى پىكىردە بولمىدى. بۇ ئەنگىلىيە ھۆكۈمىتىنى باشقىلار بىلەن بىرلىكتە جۇڭگونى جاۋابكارلىققا تارتىدىغان ياخشى پۇرسەت بىلەن تەمىنلەيدۇ ، بۇنىڭغا ئوخشاش دۆلەتلەر شىنجاڭدىكى كىشىلىك ھوقۇق دەپسەندىچىلىكىگە دىققەت قىلالايدۇ ۋە جاۋابكارلىقنى سۈرۈشتۈرۈلەيدۇ. ھۆكۈمەتنىڭ ئىرقىي كەمسىتىشنى تۈگىتىش كومىتېتىغا جۇڭگو ئۈستىدىن ئەرز سۇنۇشىنى تېزىدىن تەۋسىيە قىلىمىز.

10. گەرچە جۇڭگو خەۋىپسىزلىك كېڭىشىدە قارار ۋە بېلەت تاشلاشنى رەت قىلالىسىمۇ ، ئەمما ئومۇمىي يىغىن ياكى كىشىلىك ھوقۇق كېڭىشىدە بۇنداق ھوقۇقى يوق ، بۇ قارارلار ئاددىي كۆپ سانلىقلار تەرىپىدىن ماقۇللىنىدۇ. ئەنگىلىيە ھۆكۈمىتى ئالاھىدە يىغىنلارنى ئېچىش ھەققىدە مۇمكىنچىلىكلەرنى يوققا چىقارمىدى ، ھەمدە ئۆزىنىڭ بىلەن دىكى بارغانچە كۆپ قوللاشقا ئېرىشىۋاتقان باياناتىنى ئەمەلىي ھەرىكەتكە ئايلاندۇرۇشى كېرەك. بىز ئەنگىلىيەنىڭ بىلەن ئومۇمىي مەجلىسى ۋە بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتى كىشىلىك ھوقۇق كېڭىشىدىن ئالاھىدە يىغىن ئېچىشىنى تەلەپ قىلىپ ، شىنجاڭدىكى كىرىزىسنى ھەل قىلىش چارىسىنى تېپىشىنى تەۋسىيە قىلىمىز.

جاۋابكارلىق

11. ھۆكۈمەتنىڭ خەلقئارا جىنايىتى ئىشلار سوتى بىلەن شىنجاڭ ۋە ئۇنىڭدىن باشقا جايلاردىكى ئۇيغۇرلارغا قارىتىلغان جىنايەتلەرنى تەشەببۇسكارلىق بىلەن تەكشۈرۈشنىڭ مۇمكىنچىلىكى ھەققىدە سۆھبەتلىشىشنى تەۋسىيە قىلىمىز.

12. دەلىل-ئىسپات توپلاش ۋە ساقلاش بۇ جىنايەتلەرنىڭ كەلگۈسىدىكى جاۋابكارلىقنى سۈرۈشتۈرۈشتە ئىنتايىن مۇھىم. بىز ھۆكۈمەتنىڭ شىنجاڭدىكى جىنايەتلەر توغرىسىدا دەلىل-ئىسپات توپلايدىغان خەلقئارا مېخانىزم بەرپا قىلىش ئۈچۈن مەبلەغ ئاجرىتىپ بېرىشىنى ، شۇنداقلا جۇڭگونىڭ ئۆزگەرتىش لاگېرى سىستېمىسىدا يوقاپ كەتكەنلەرنى تېپىشقا ياردەم بېرىدىغان تېخىمۇ كۆپ مۇئەسسەسەلەرنى بەرپا قىلىشىنى تەۋسىيە قىلىمىز.

بىرلەشمە قۇرۇش

13. دېموكراتىك دۆلەتلەرنىڭ «D10» نەندىزىسى بىرلەشمە قۇرۇشنىڭ ياخشى باشلىنىش نۇقتىسى ، ئەمما ئۇ چەكلىمىگە ئۇچرىماسلىقى كېرەك - مۇھىم دىپلوماتىك تىرىشچانلىقلارنى ئافرىقا ، لاتىن ئامېرىكىسى ، ئاسىيا ۋە شەرقىي ياۋروپادىكى

دۆلەتلەرگىمۇ مەركەزلەشتۈرۈش كېرەك. ھۆكۈمەت ب د ت ۋە باشقا ئورگانلار ئارقىلىق شىنجاڭغا قارىتا ھەرىكەتنى ماسلاشتۇرۇش ئۈچۈن تېخىمۇ ئىزچىل بولغان دېموكراتىك دۆلەتلەر ئىتتىپاقىنى بەرپا قىلىشقا باش بولۇپ تىرىشچانلىق كۆرسىتىشى كېرەك.

14. بىز G7 نىڭ قىممەت قاراش ۋە ياخشى باشقۇرۇشنى ئاساس قىلغان يەر-شارى ئۇل ئەسلىھە تەرقىيات تۈرى بولغان «قايتىدىن ياخشى دۇنيا قۇرۇش (B3W)» پىلانىنى ئېلان قىلغانلىقىنى قارشى ئالىمىز. جۇڭگونىڭ «بىر بەلۋاغ بىر يول تەشەببۇسى» غا قارشى قويۇلغان بۇ تۈر جۇڭگونىڭ ھاكىمىيەتلىك تەسىرىگە تاقابىل تۇرۇش ، ھەممەيلەننىڭ مۇۋاپىق خىزمەت شارائىتىنى قوغداش ئۈچۈن ناھايىتى ياخشى پۇرسەت بىلەن تەمىنلەيدۇ. بىز ھۆكۈمەتنىڭ پۇل-مۇئامىلە ۋە مەۋجۇد بايلىقلارنى چىقىرىپ ، كەلگۈسىدىكى B3W تۈرلىرىنىڭ بارلىق ئەخلاق ۋە قوغداش ئۆلچىمىگە يېتىشىگە كاپالەتلىك قىلىشىنى ، ئۇنىڭ تەلپ قىلغان قىممەت قارىشىنى ئاساس قىلىشقا كاپالەتلىك قىلىشىنى تەۋسىيە قىلىمىز.

2022-يىللىق بېيجىڭ قىشلىق ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسى

15. ئەگەر ئەنگىلىيە 2022-يىللىق بېيجىڭ قىشلىق ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىنى بايقۇت قىلمىسا ، پەقەت ئەڭ تۆۋەن دەرىجىدە قاتنىشىشى كېرەك. ھۆكۈمەت ئەنگىلىيە ئولىمپىك جەمئىيىتىنىڭ ئېچىلىش ياكى يېپىلىش مۇراسىمىغا قاتناشماسلىقىنى تەۋسىيە قىلىشى كېرەك. ئۇ ھۆكۈمەت ئەمەلدارلىرىنى ھەر قانداق مۇراسىم ياكى پائالىيەتلەرگە ئەۋەتىشتىن يىراق تۇرۇشى ، ئەنگىلىيە كارخانىلىرىنىڭ ئولىمپىك مۇسابىقىسىگە ياردەم بېرىش ياكى ئېلان قىلىشىنى كۈچلۈك توسۇشى ، مەستانىلەر ۋە ساياھەتچىلەرنى يىراق تۇرۇشقا ئىلھاملاندۇرۇشى ، تەنھەرىكەتچىلەرنىڭ جۇڭگو ھۆكۈمىتىنىڭ دۆلەت ئىچىدىكى تەشۋىقات پائالىيەتلىرىنى قوللاش ياكى قوبۇل قىلىشىنى توسۇشى كېرەك.

جازا

16. جازانىڭ ئۈنۈملۈك بولۇشى ئۈچۈن ، ئۇلار چوقۇم ئىتتىپاقداشلار بىلەن تولۇق ماسلىشىشى ۋە شىنجاڭدىكى ۋەھشىيلىكنىڭ زور مەسئۇلىيىتى بارلارغا قارشى ئىشلىتىلىشى كېرەك. ھۆكۈمەتنىڭ ئىتتىپاقداشلار بىلەن جازانى ماسلاشتۇرۇش سالىمىنى زورايتىپ ، شىنجاڭدىكى قالايمىقانچىلىقلارغا ئەڭ كۆپ مەسئۇل بولغان ياكى ئالاقىسى بار يۇقۇرى دەرىجىلىك ئەمەلدارلارغا ۋە ئورۇنلارغا ئىزچىل جازا بېرىشىنى تەۋسىيە قىلىمىز.

UNESCO

17. يازما خەتلەردىن بىزگە ئاينانكى ، يۇنېسكو شىنجاڭدىكى مەدەنىيەت مىراسلىرىنى قوغداش ۋەزىپىسىنى ئورۇندىيالمىيۇ ئىتدۇ ، مىڭلىغان مەسچىتلەر ھۆكۈمەت تەرىپىدىن چىقىۋېتىلگەن. ئەنگىلىيە ھۆكۈمىتى يۇنېسكونىڭ تەكشۈرۈش ھوقۇقى ۋە جەرياننى جىددىي ، مۇستەقىل تەكشۈرۈشنى ئىلگىرى سۈرۈشى ھەمدە ئۇنىڭغا بېسىم ئىشلىتىپ ، باش مۇدىرغا ئۆز ئەندىشەلىرىنى بىلدۈرۈش ئارقىلىق ۋەزىپىسىنى ئىجرا قىلىشىنى تەلپ قىلىشى كېرەك. ئەنگىلىيە ئىتتىپاقداشلار بىلەن ماسلىشىپ ، دۇنيا مىراسلىرى كومىتېتىدىكى كىشىلىك ھوقۇقى دەپسەندە قىلغان ئەڭ ناچار دۆلەتلەرنىڭ تەسىرىنى توسۇش ۋە نازايتىش ئۈچۈن سىياسەت قوللىنىشى كېرەك.

ئۇيغۇر دىئاسپورا / مەدەنىيەت

18. ئەنگىلىيەدىكى ئۇيغۇر جامائىتى ئەزىزلىرىنىڭ جۇڭگو ھۆكۈمىتىنىڭ پاراكەندىچىلىكىگە توسالغۇسىز ئۇچرايدىغانلىقىنى قوبۇل قىلغىلى بولمايدۇ. ھۆكۈمەت ئەنگىلىيەدىكى بۇ جامائەتچىلىكنىڭ ئەزىزلىرى بىلەن جىددىي مەسلىھەتلىشىپ ، ئۇلارنىڭ دۇچ كېلىۋاتقان پاراكەندىچىلىكنىڭ دەرىجىسى ۋە ئۇلارغا لازىملىق ياردەم تۈرلىرىنى ئېنىقلىشى كېرەك.

19. ھۆكۈمەتنىڭ ئۇيغۇرلار ۋە جۇڭگودىكى زىيانكەشلىكتىن قېچىۋاتقان باشقا ئاز سانلىق مىللەت ئەزىزلىرىنىڭ پاناھلىنىش رەسمىيىتىنى تىزلىتىشىنى تەۋسىيە قىلىمىز.

20. ئەنگىلىيە قايتۇرما سىياسىتىنى ئاساس قىلغان «پانالىنىش دۆلەتلىرى» ئىتتىپاقىنى قۇرۇشى لازىم. بۇنداق قىلىش ئۇيغۇرلارغا ئوخشاش زىيانكەشلىككە ئۇچرىغان ئاز سانلىق مىللەت توپىنىڭ ئەزىزلىرىغا ئۆزلىرىنىڭ بۇ دۆلەتلەردە بىخەتەر بولىدىغانلىقىنى بىلدۈرىدۇ ، ھەمدە ئۇيغۇرلارنى جۇڭگوغا مەجبۇرىي قايتۇرۇش بىلەن ئەيىبلەنگەن دۆلەتلەرگە دىپلوماتىك ۋە خەلقئارا ئابروي ئۇقتىسىدىن بېسىم شەكىللەندۈرىدۇ.

21. بىز بىرلىشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتىنىڭ قىيىنچىلىقىغا قارشى تۇرۇش ئەھدىنامىسىغا تەۋە دۆلەتلەرنىڭ بىر-بىرىنىڭ ئۇيغۇرلارنى قوغلاپ چىقىرىش ۋە باشقا زىيانكەشلىككە ئۇچرىغان ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ ئەزىزلىرىنى جۇڭگوغا سۈرگۈن قىلغانلىقىغا نائىت ئىشەنچلىك پاكىت بار يەردە ، ئەنگىلىيەنىڭ بۇ دۆلەت ئۈستىدىن قىيىنچىلىققا قارشى تۇرۇش كومىتېتىغا ئەرز سۇنۇشىنى تەۋسىيە قىلىمىز.

22. ئەنگىلىيە كېڭىشى ئۇيغۇرنىڭ رەسمى ۋە غەيرى رەسمى مەدەنىيەت مىراسلىرىنى قوغداش ۋە ئىلگىرى سۈرۈش ئۈچۈن مەدەنىيەتنى قوغداش مەبلەغىنى ئالدىنقى ئورۇنغا قويۇشى كېرەك. BBC دۇنيا مۇلازىمىتى ئۇيغۇرلار ئولتۇراقلاشقان رايۇنلارغا ئۇيغۇرچە تارقىتىشى كېرەك.

23. ئېلان قىلىنغىلى بەش ئايدىن ئاشقان بولسىمۇ، ھۆكۈمەت جىددى ئېكسپورت تەكشۈرۈشىنىڭ قاچان بېكىتىلدىغانلىقى ھەققىدە ئېنىق نىپادە بىلدۈرمىدى. شىنجاڭدىكى كىرىس بەكلا جىددى ۋە كېچىكتۈرۈشكە بولمايدۇ. بىز، ھۆكۈمەتنىڭ بۇ دوكلاتقا بەرگەن جاۋابىدا، خەلقئارا سودا مىنىستىرلىقىنىڭ ئېكسپورت تەكشۈرۈش نەتىجىسى ۋە ھەرىكەتنى پارلامېنت بىلەن قاچان ئورتاقلىشىدىغانلىقىنى بىزگە ئۇقتۇرۇشنى سورايمىز.
24. «ھازىرقى دەۋر قۇللۇق چەكلەش قانۇنى» نىڭ دوكلات نامىلىرىغا ئەمەل قىلمىغانلىقى ئۈچۈن جازا ۋە جەزمانە قويۇش بىلەن بىرگە، ھۆكۈمەتنىڭ يېڭى قانۇنلارنى ئوتتۇرىغا قويۇپ، شېركەتلەر ۋە نامىنى تارماقلار دۆلەت ئىگىلىكىدىكى كارخانىلارنىڭ ئۆز ئىشلەپچىقىرىش زەنجىرىدە مەجبۇرىي ئەمگەكنىڭ بولىشىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئۈچۈن كونكرېت تەدبىر قوللىنىشى كېرەكلىكىنى قانۇنى تەلپەككە ئايلاندۇرۇشنى تەۋسىيە قىلىمىز. بۇ يېڭى تەلپەك، رىئايە قىلىنمىغان ئەھۋالدا ئەمەلىي جازا ۋە جەزمانە قويۇش يوللىرى بىلەن كاپالەتكە ئىگە قىلىنىشى كېرەك.
25. ھۆكۈمەتنىڭ ئۆز سۆزى بىلەن ئېيتقاندا، «ھېچقانداق سودا ئۆزىنى ھازىرقى زامان شەكلىدىكى قۇل ئىشلىتىش جىنايىتىدىن قاچۇرالمىدۇ». دېمەك، خەلقئارا تەمىنلەش زەنجىرى بار ھەر قانداق سودا پائالىيىتىدىن قانۇنى-جاۋابكارلىقلارغا تولۇق رىئايە قىلىش، ئوچۇق-ئاشكارە بولۇش تەلپەك قىلىنىشى كېرەك. بىز ھۆكۈمەتنىڭ شېركەتلەرنىڭ قۇل ئىشلەتمەسلىك باياناتى ئېلان قىلىش مەجبۇرىيىتى بولۇشى ئۈچۈن 36 مىليون فوندىستېرلىكلىق سەرمائىسى بولۇش چېكىگە قايتا قاراپ چىقىشىنى ۋە تۈۋەنلىتىشىنى تەۋسىيە قىلىمىز.
26. ھۆكۈمەتنىڭ سودا-سانائەت ۋەكىللىرى، ئەلچىلەر ۋە خادىملار مۇھىم ئەسلىھەلەرنى قەرزلىك يېڭىلاپ تۇرىشى ۋە تەربىيەلەش نىمىكلىرى بىلەن تەمىنلىنىشى، ئۇلار ئىشلەۋاتقان دۆلەتلەر بىلەن مۇناسىۋەتلىك مەجبۇرىي ئەمگەك خەۋىپىدىن تولۇق خەۋەردار بولۇشى كېرەك. بۇنىڭ ئۈچۈن خەلقئارا ئەمگەكچىلەر تەشكىلاتى قاتارلىق ئورگانلار بېكىتكەن خەلقئارا ئەمگەك تۈزۈم ئۆلچەملىرىگە ئۇيغۇنلۇق دەرىجىسى بويىچە، نامما ۋە دۆلەت رەھبەرلىكى تەرىپىدىن تۈزۈلگەن دەرىجىگە ئايرىش سىستېمىسى ئاساس بولۇشى كېرەك.
27. ھۆكۈمەت دۇنيا سودا تەشكىلاتىنىڭ قاندىسىگە ئاساسەن، جۇڭگونىڭ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىدا پۈتۈنلەي ياكى قىسمەن ئىشلەپچىقىرىلدىغان بارلىق پاختا مەھسۇلاتلىرىنىڭ ئىمپورت قىلىنىشىنى چەكلەش مۇمكىنچىلىكى ئۈستىدە ئىزدىنىشى كېرەك. بىز ئاساسلىقى پاختا سانائىتى توغرىسىدىكى ئىسپاتلارنى ئاڭلىغان بولساقمۇ، بۇ چەكلەش مۇمكىنچىلىكى بولغان باشقا سانائەتلەرگىمۇ كېڭەيتىلىشى كېرەك دەپ قارايمىز.
28. ھۆكۈمەت سودا-سانائەتكە يېتەكچىلىك قىلىپ، ئۇلارنىڭ زامانىۋى نىز قوغلاش ۋە مەھسۇلاتنىڭ ئەسلى مەنبەسىنى دەلىللەش ۋاسىتىلىرىنى يولغا قويۇشنى قانۇنى جاۋابكارلىق دائىرىسىگە كىرگۈزۈش كېرەك.
29. ھۆكۈمەت مۇۋاپىق پەيتتە جۇڭگودا تىجارەت قىلىۋاتقان ئەنگىلىيە شىركەتلىرى بىلەن كونكرېت خەتەر دائىرىلەر ۋە نامىلار توغرىسىدىكى ئەلچىخاندا دەرىجىلىك ئاخباراتنى ئورتاقلىشىشى، ئۇنىڭ دۆلەت ئىچىدىكى خۇسۇسىي تارماقلارنىڭ قانۇنى-مەسئۇلىيىتىنى ئاتقۇزۇشقا تېڭىشلىك تۆھپە قوشۇشىغا كاپالەتلىك قىلىشى كېرەك.
30. ھۆكۈمەت بەرلىك مەنبەلەر، ئالاقىلەر ۋە جەمئىيەتتىكى كىشىلەردىن ئېرىشكەن ئۇچۇرلارنى ئىشلىتىپ، مەجبۇرىي ئەمگەك كۈچى ئىشلىتىدىغان زاۋۇت ۋە شىركەتلەرنى ئېنىقلاپ چىقىشى ھەمدە ئۇلارغا ئىمبارگو يۈرگۈزۈش ئارقىلىق ئەنگىلىيەگە ئىمپورت قىلىنىشى چەكلىشى كېرەك.
31. ئەنگىلىيە خەلقئارا ئەمگەكچىلەر تەشكىلاتىنىڭ شىنجاڭ رايونىنى تولۇق تەكشۈرۈشىنى تەلپەك قىلىپ، ئۇ يەردىكى مەجبۇرىي ئەمگەكنىڭ دەرىجىسىنى دەلىللەشنى جىددىي ھەم مۇھىم ئورۇنغا قويىشى لازىم.

ئۈنۈپرسىتېتلار / تېخنىكا

32. جۇڭگو ھۆكۈمىتىنىڭ سىياسىتى ئاستىدا، شىنجاڭ زامانىۋى ساقچى دۆلىتىگە ئايلاندى، بۇ يەردە مىسلى كۆرۈلمىگەن دەرىجىدە نازارەت قىلىش، شەخسىي مەخپىيەتلىككە تاجاۋۇز قىلىش ۋە باستۇرۇشنى قوللايدىغان ئىلغار تېخنىكا قوللىنىلدى. بىز بۇ جىنايەتلەرگە مەسئۇل جۇڭگو تەشكىلاتلىرى بىلەن ئەنگىلىيە ئۈنۈپرسىتېتلىرى ئوتتۇرىسىدا ماھىيەتلىك تەتقىقات باغلىنىشى بارلىقىنى بايقىدۇق.
33. نۇرغۇن تېخنىكىلارنىڭ ھەم ياخشى تەربىيە ھەم يامان تەربىيە ئىشلىتىلىش يوشۇرۇن كۈچى بارلىقىنى نەزەردە تۇتقاندا، قايسى ئالاھىدە تېخنىكىلارنىڭ باستۇرۇشقا ئىشلىتىلدىغانلىقىنى ئېنىقلاش تولۇمۇ مۇشكۈل، جۇڭگو ئىنسىستىتۇتلىرى شىنجاڭدىكى باستۇرۇشقا مۇناسىۋەتلىك ياكى گۇمانى باغلىنىشلىق ۋە ياكى جۇڭگو ھەربىي تەتقىقاتى بىلەن ماھىيەتلىك باغلىنىشقا ئىگە بولسا، ئەنگىلىيە ئۈنۈپرسىتېتلىرى ئۇلار بىلەن بولغان ھەر قانداق تېخنىكا ياكى تەتقىقات ھەمكارلىقىدىن ساقلىنىشى كېرەك. ئۇلار يەنە ئۆزلىرىنىڭ نۆۋەتتىكى تەتقىقات ھەمكارلىق مۇناسىۋىتىگە جىددىي باھا بېرىپ، ئالاقىدار تەرىپلەرنىڭ شىنجاڭدىكى ۋەھشىيلىككە چېتىشلىقى بايقالغاندا ياكى بار دەپ گۇمان قىلىنغاندا، ھەمكارلىق توختىتىلىشى كېرەك.
34. ھۆكۈمەتنىڭ مەبلەغ ۋە بشقۇرۇش تۈزۈلمىسى ئارقىلىق، قەرزلىك يېڭىلاپ تۇرىلدىغان قانۇنى-مەسئۇلىيەت ۋە ئاخبارات سانلىق مەلۇمات ئامبىرىنى قۇرۇپ، ئۈنۈپرسىتېتلارنى تېخنىكا ياردىمى بىلەن كىشىلىك ھوقۇق دەپسەندىچىلىكى بىلەن مۇناسىۋىتى كۈچلۈك ياكى مەلۇم مۇناسىۋىتى بار جۇڭگو ئورگانلىرى ۋە شىركەتلەرنىڭ مۇندەرىجىسى بىلەن تەمىنلىنىشى تەۋسىيە قىلىمىز. FCDO، ھۆكۈمەت ئەمەلدارلىرى ۋە ئاكا دەپمىكلارنى ئۆز ئىچىگە ئالغان بىر مۇنبەر قۇرۇپ، قانۇنى-مەجبۇرىيەتلەرنى نازارەت

قىلىشقا يېتەكچىلىك قىلىشى ۋە مۇزاكىرە قىلىشى كېرەك. بۇ مۇنبەر بارلىق ئاماللارنى ئىشلىتىپ ئىنستىتۇتلارغا بېسىم ئىشلىتىپ، ئۇلارنىڭ ئىنسانىي ئەخلاق ئۆلچەملىرىگە گە ئەمەل قىلىشىنى كاپالەتلەندۈرۈشى كېرەك.

35. ھۆكۈمەتنىڭ ئىمبارگۇ تۈزۈمى ئارقىلىق ئەنگىلىيەدىكى تەشكىلات ۋە شەخسلەرنىڭ شىنجاڭدىكى ۋەھشىيلىكى بىلەن مۇناسىۋىتى بارلىقى بىلىنگەن ھەر قانداق شىركەت بىلەن سودا قىلىشىنى چەكلىشىنى تەۋسىيە قىلىمىز. ھۆكۈمەت ئەنگىلىيە شىركەتلىرىنىڭ بۇ خىلدىكى جۇڭگو شىركەتلىرى بىلەن سودا قىلىش، ئۇلارغا مەبلەغ سېلىش ياكى ئۇلار بىلەن ھەمكارلىق ئورنىتىشىنى چەكلەپ، ئەنگىلىيە شىركەتلىرىنىڭ تېخنىكا ئارقىلىق كىشىلىك ھوقۇق دەپسەندىچىلىكى قىلىدىغانلارنى تېخنىكىلىق لايىھە ياكى مەبلەغ بىلەن تەمىنلەمەسلىكىگە كاپالەتلىك قىلىشى كېرەك.

ئەنگىلىيەنىڭ ۋەھشىيلىكىنىڭ ئالدىنى ئېلىشتىكى ئۇسۇلى

36. بۇ كومىتېتنىڭ ئىلگىرىكى كۆپلىگەن ھەرىكەتلىرى ۋە نۇرغۇنلىغان پۇقرالار جەمئىيىتى ئەربابلرى ھۆكۈمەتنىڭ ۋەھشىيلىكىنىڭ ئالدىنى ئېلىش بىلەن توقۇنۇشنىڭ ئالدىنى ئېلىشنى بىرلەشتۈرۈش ئۇسۇلىنى تەنقىد قىلىپ كەلدى. تارىخ بىزگە بۇ مەسىلىلەرنىڭ ئالاھىدە مەسىلە ئىكەنلىكىنى، ئوخشىمىغان ئۇسۇللارنى تەلەپ قىلىدىغانلىقىنى، ھەر بىر ئۇسۇلنىڭ ئېنىق ئىستراتېگىيىسى بولۇشى كېرەكلىكىنى كۆرسىتىدۇ. ھۆكۈمەتنىڭ ۋەھشىيلىكىنىڭ ئالدىنى ئېلىشتا دۆلەتلىك، ئورگانلار ئارا ئىستراتېگىيىسىنى ئوتتۇرىغا قويۇشنى تەۋسىيە قىلىمىز.

37. FCDO كەڭ كۆلەملىك ۋەھشىيلىكىنىڭ ئالدىنى ئېلىشتىكى ئاساسلىق تارماق بولسىمۇ، ئەمما ھۆكۈمەتنىڭ بارلىق ئالاقىدار ئورگانلارغا كەڭ كۆلەملىك ۋەھشىيلىكىنىڭ ئالدىنى ئېلىشتىكى كونكرېت مەسئۇلىيىتى ھەققىدە ئېنىق يېتەكچىلىك ۋە تەربىيەلەش ئېلىپ بېرىشىنى تەۋسىيە قىلىمىز. چېتىشلىق تارماقلارنىڭ ۋەھشىيلىكىنىڭ ئالدىنى ئېلىش يېتەكچىسى قىلىپ بېكىتىلگەن يۇقىرى دەرىجىلىك خادىملار بولۇشى كېرەك. ئورگانلار ئارا ئىستراتېگىيىنى تولۇقلاش ئۈچۈن، ھۆكۈمەت مەخسۇس قانۇن، جازا، ئاخبارات ۋە ياردەم پروگراممىلىرى، شۇنداقلا تارماقلارنىڭ يېتەكچىلىكىدىكى مۇتەخەسسسلەرنىڭ بىلىملىرىنى ئاساس قىلغان مەخسۇس ۋەھشىيلىكىنىڭ ئالدىنى ئېلىش گۇرۇپپىسى قۇرۇپ چىقىشى كېرەك. بۇ گۇرۇپپا FCDO غا ئورۇنلاشتۇرۇلۇشى كېرەك، ئەمما خىزمەت دائىرىسى ۋە تەسىرى ھۆكۈمەتنىڭ ھەممە تارماقلىرىدا بولۇشى كېرەك.

38. ئەگەر ئۇنىۋېرسال تەكشۈرۈشتىن كېيىن ۋەھشىيلىكىنىڭ ئالدىنى ئېلىش تېخىمۇ مۇھىم ئورۇنغا چىقسا، ئۇنداقتا خىزمەتچىلەرنى يېتەرلىك تەربىيەلەش لازىم بولىدۇ. ھۆكۈمەت FCDO خىزمەتچىلىرىگە ۋەھشىيلىكىنىڭ ئالدىنى ئېلىش «قۇرال نامبىرى» ۋە ۋەھشىيلىكىنىڭ ئالدىنى ئېلىش مەشىقى بىلەن تەمىنلىشى كېرەك.

39. ئەنگىلىيە ھۆكۈمىتىنىڭ باشقىلارغا ئوخشاش شىنجاڭدىكى ۋەھشىيلىكىنى بىز ھازىر كۆرۈۋاتقان سەۋىيىگە يېتىشتىن بۇرۇن تونۇپ يېتەلمىگەنلىكى كىشىنى تولمۇ ئەپسۇسلاندۇرىدۇ. نىتىپاقداشلار ۋە يەرلىك ئورۇنلارنىڭ ئاخباراتلىرىنى ئىشلىتىپ، مېخانىزىمىنىڭ ئۈنۈملۈك، يۇقىرى تورلاشقان ۋە ئاكتىپچان بالدۇر ئاگاھلاندۇرۇش سىستېمىغا ئىگە بولۇش كەلگۈسىدە بۇ كۆلەمدىكى ۋەھشىيلىكىنىڭ ئالدىنى ئېلىشتا ئىنتايىن مۇھىم. ئوخشاشلا، بېگىدىن ئېلان قىلىنغان توقۇنۇش مەركىزى² مۇ قوراللىق توقۇنۇش دائىرىسىگە كىرمەيدىغان شىنجاڭدىكىگە ئوخشاش كەڭ كۆلەملىك ۋەھشىيلىكىنى خىزمىتىنىڭ ئالدىنى ئورۇنغا قويۇشى كېرەك. ھۆكۈمەت يېڭىدىن ئېلان قىلىنغان توقۇنۇش مەركىزىدە كەڭ كۆلەملىك ۋەھشىيلىكىنى مۆلچەرلەشكە مەركەزلەشكەن قوشۇمچە ئالدىن ئاگاھلاندۇرۇش ئەسلىھەلىرىنى ۋە ئاساسىي ئېقىمدىكى توقۇنۇشتىن خالىي زوراۋانلىقنىڭ ئالدىنى ئېلىش تەپەككۈرىنى يولغا قويۇشى كېرەك.

40. ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنى ھەر كەتلىەندۈرۈش ئەنگىلىيەنىڭ كەڭ كۆلەملىك ۋەھشىيلىكىگە بولغان ئىنكاسىنى ياخشىلاشتا ئىنتايىن مۇھىم، ئەمما ئۆزى يېتەرلىك ئەمەس. قارار چىقىرىشتا ۋەھشىيلىكىنىڭ ئالدىنى ئېلىشنى ئالدىنقى ئورۇنغا قويۇشقا كاپالەتلىك قىلىش ئۈچۈن، ھۆكۈمەت دەرىجىسىدە رەھبەرلىك بولۇشى كېرەك. ھۆكۈمەتنىڭ ۋەھشىيلىكىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئۈچۈن ئالاھىدە ۋەكىلى تەيىنلەپ، پارلامېنت ۋە ھۆكۈمەتتە كەڭ كۆلەملىك ۋەھشىيلىكىنىڭ ئالدىنى ئېلىشنىڭ ئىزچىل ياخشى قوللاشقا مۇيەسسەر بولۇشىغا كاپالەتلىك قىلىشىنى تەۋسىيە قىلىمىز.

41. ھۆكۈمەتنىڭ ئاۋىستىرالىيە ئىستراتېگىيەلىك سىياسەت ئىنستىتۇتى قاتارلىق تەشكىلاتلارنىڭ شىنجاڭدىكى ۋەھشىيلىك تەتقىقاتى ئۈچۈن مەبلەغ بىلەن تەمىنلىگەنلىكىدىن خۇشال بولدۇق. بۇ تەتقىقات جۇڭگو ھۆكۈمىتىنىڭ كىشىلىك ھوقۇق دەپسەندىچىلىكىنى دۇنياغا تېخىمۇ كەڭ ئاشكارىلاشتا تولمۇ قىممەتلىك. ھۆكۈمەت بۇ خىل تەتقىقاتنى يەنىمۇ ئىلگىرىلىگەن ھالدا مەبلەغ بىلەن تەمىنلىشى كېرەك، بۇ خىل تەتقىقاتلار جۇڭگو پارتىيە ھۆكۈمىتى بار كۈچى بىلەن يوشۇرماقچى بولغان ناھەقچىلىكلەرنى ئاشكارىلاش ئۈچۈن ئىنتايىن مۇھىم خىزمەتلەرنى ئىشلەۋاتىدۇ.

خۇلاسە

42. يېقىنقى يىللاردىن بۇيان، جۇڭگو ھۆكۈمىتى قانداق دەپسەندىچىلىكلەرنى ئاساس قىلغان خەلقئارا سىستېمىنى سىناپ ۋە قارشى چىقىپ پالەچ ھالغا چۈشۈرۈش دەرىجىسىگە ئەكىلىپ، دۇنيانىڭ تىنچلىقى ۋە مۇقىملىقىنى نەچچە ئەۋلاد كاپالەتلىك قىلىپ كېلىۋاتقان ئاساسىي پرىنسىپلارنى كۆزگە ئىلمىدى. جۇڭگوغا ئوخشاش كۈچلۈك دۆلەتلەردىن ئۆز ھەرىكىتىنىڭ مەسئۇلىيىتىنى سۈرۈشتۈرۈش ئۈچۈن بىرلىكتە تىرىشىشنىڭ يېڭى يوللىرىنى تېپىش بۇ سىستېمىنى قوللايدىغان بارلىق دۆلەتلەر ۋە ھۆكۈمەتلەرنىڭ مەجبۇرىيىتىدۇر. شىنجاڭ، دۆلەتلەر جاۋابكارلىقتىن خالىي ھەرىكەت قىلغاندا يۈز بېرىدىغان نىشانلارنىڭ بىر مىسالى. بىز بۇنىڭ خەتەرلىك ئۈلگە تىكلەمەسلىكىگە كاپالەتلىك قىلىشىمىز كېرەك.

43. بىز ئەنگىلىيە ھۆكۈمىتىنىڭ شىنجاڭ مەسئۇلىيىتىنى بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتىدا سۆزلەش ۋە ئوتتۇرىغا قويۇشتا ئېلىپ بېرىۋاتقان خىزمەتلىرىنى ماختىغان بولساقمۇ، ئەمما بىز ئۇنىڭ ھەرىكىتىنىڭ سۆز-ھەرىكەتلىرىگە ماس كەلمىگەنلىكىدىن ۋە

ھازىرغىچە ئۈنۈمسىز بولۇۋاتقانلىقىدىن ئەندىشە قىلىمىز. بۇ كۆلەمدىكى كرىزىس ھۆكۈمەت ھالقىغان ، ساھە ھالقىغان ، خەلقئارالىق ھەل قىلىش چارىسى تەلەپ قىلىدۇ. بۇ دوكلاتتا بىز كۆپ تەرەپلىك ھەرىكەت ، خۇسۇسىي ئىگىلىك ئىسلاھاتى ، زىيانكەشلىككە ئۇچرىغان دىئاسپورا ئەزالىرىغا كېرەكلىك ياردەم ۋە ھۆكۈمەتنىڭ ۋەھشىيلىكنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئۇسۇلى ھەققىدە تەكلىپ بەردۇق. بۇ تەۋسىيەلەرنىڭ يولغا قويۇلۇشى شىنجاڭ كرىزىسىغا تېخىمۇ پۇختا ۋە ئەتراپلىق ھۆكۈمەت ئىنكاسى تەمىنلەپ ، مىللى كىملىك سەۋەبلىك زىيانكەشلىككە ئۇچرىغان كىشىلەرگە ئىمكانىيەت دائىرىسىدىكى بارلىق ياردەم بېرىلىشىگە كاپالەتلىك قىلىدۇ.

ئىزاھلار:

[1] بىز ئاڭلىغان نۇرغۇن گۇۋاھچىلار شەرقىي تۈركىستان دېگەن ئىسمىنى ئىشلىتىپ ، بۇ رايوننىڭ جۇڭگودىن مۇستەقىل دۆلەت بولۇشى كېرەكلىكىگە ئىشىنىدىغانلىقىنى ئەكس ئەتتۈردى. بىز بۇ دوكلاتتا بۇنداق سوئاللارنى مۇلاھىزە قىلمايمىز. بىز بۇ رايوننىڭ ئىدىئولوگىيەلىك ياكى سىياسىي مەنىدىن خالىي ئىسمىنىڭ يوقلىقىنى تونۇپ يەتسەكمۇ ، ئەمما بۇ رايوننى تىلغا ئالغان كۆپىنچە ھاللاردا قىسقا شەكىلدىكى «شىنجاڭ» نى ئىشلىتىشنى تاللىدۇق.

[2] توقۇنۇش مەركىزى FCDO نى ئاساس قىلىدۇ ، ھەمدە «ھۆكۈمەت ۋە باشقا جايلارنىڭ تەجرىبىلىرىنى يەكۈنلەپ ، ئىستراتېگىيەلىك توقۇنۇش كۈن تەرتىپىنى تەرەققىي قىلدۇرىدۇ ۋە يېتەكلەيدۇ».

كاپىت ئىشخانىسى ، رىقابەت دەۋرىدىكى يەرشارىلاشقان ئەنگىلىيە: بىخەتەرلىك ، مۇداپىئە ، تەرەققىيات ۋە تاشقى سىياسەتنى ئۈنۈپرسال تەكشۈرۈش ، 2021-يىلى 16-مارت ، 79-بەت.